

Sygn. akt V CSK 514/18

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Z. S.
przeciwko [...] Bankowi [...] S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 1 września 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1000 (jeden tysiąc) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adw. P. K. wynagrodzenie w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda Z. S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 września 2017 r., sygn. akt I ACa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatruje w konieczności wyjaśnienia, czy pomimo braku zgłoszenia zastrzeżenia na podstawie art. 162 k.p.c., po oddaleniu wniosku dowodowego powoda o zobowiązanie pozwanego do udzielenia informacji o wysokości zgromadzonego wkładu na książeczce powoda i informacji o wysokości i wypłacie premii gwarancyjnej, Sądy obu instancji były uprawnione do przeprowadzenia tego dowodu, skoro fakty, które miały zostać w ten sposób ustalone były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a także, czy przeprowadzenie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z akt sprawy XII C [...] Sądu Rejonowego w C. zwalniało Sąd od dokonania własnych ustaleń faktycznych, w tym przez dopuszczenie dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, przy jednoczesnym pominięciu dowodu z przesłuchania powoda, pomimo usprawiedliwienia nieobecności oraz złożonego wniosku o odroczenie rozprawy.

Kwestie prawne związane ze stosowaniem art. 162 k.p.c. były już przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05, OSNC 2006, nr 9, poz. 144, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 50/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 103). Sąd Najwyższy wskazał, że przepis ten powinien podlegać ścisłej wykładni, w tym sensie, że strona nie może skutecznie zarzucać uchybienia przez sąd przepisom postępowania polegającego na wydaniu postanowienia, które może być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie w toku posiedzenia, a w razie

nieobecności - na najbliższym posiedzeniu, chyba że niezgłoszenie zastrzeżenia nastąpiło bez jej winy (zob. wyrok z dnia 12 czerwca 2012 r., II CSK 450/12, nie publ.).

Wniosek dowodowy - o zobowiązanie strony pozwanej do udzielenia informacji o wysokości wkładu zgromadzonego na książeczce oszczędnościowo - mieszkaniowej oraz w jakiej wysokości i formie został zaliczony wkład mieszkaniowy oraz czy powodowi została wypłacona premia gwarancyjna w związku z zakupem mieszkania - został oddalony postanowieniem Sądu pierwszej instancji na rozprawie w dniu 3 listopada 2016 r. w obecności pełnomocnika z urzędu powoda (k. 122), który nie zgłosił zastrzeżenia na podstawie art. 162 k.p.c. Należy też zwrócić uwagę, że skoro powód był właścicielem książeczki mieszkaniowo - oszczędnościowej, to przecież powinien był wiedzieć w jakiej kwocie zgromadził wkład oraz w jakiej kwocie została mu wypłacona premia gwarancyjna, przy tym nie twierdził, by istniały obiektywne przeszkody uniemożliwiające mu wskazanie we własnym zakresie tych okoliczności.

Jeżeli chodzi o akta sprawy XII C [...] prowadzonej przez Sąd Rejonowy w C. z powództwa powoda, to dotyczyły one pozbawienia wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego, przy czym Sąd pierwszej instancji wskazał konkretne dokumenty z tych akt, z których dopuścił dowody (k. 122). Powództwo w tamtej sprawie zostało prawomocnie oddalone.

Nieobecność powoda na rozprawie w dniu 6 grudnia 2016 r., na którą został wezwany w celu przesłuchania, nie została usprawiedliwiona w sposób określony w art. 214 § 1 k.p.c., na co zresztą zwracał uwagę jego pełnomocnik (k. 125).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając je w takiej części, jak w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, przyjmując że przesłanki zastosowania w stosunku do powoda dobrodziejstwa z tego przepisu istnieją także na etapie postępowania kasacyjnego (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2011 r., IV CZ 23/11, nie publ.).

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (j.t. Dz. U. 2018, poz. 1184, ze zm.) w zw. z § 22, § 4 ust. 1, 3, § 8 pkt 6, § 16 ust. 4 pkt 2, § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (j. t. Dz. U. z 2019 r. poz. 18).

jw